

Kwartet.

Foto Sanne Peper

Musici en acteurs geven elkaar een zetje

THEATER

KWARTET

Kwartet van Heiner Müller door Toneelgroep Oostpool en Het Gelders Orkest, o.l.v. 1ste Concertmeester Cécile Huljnen. Regie: Marcus Azzini. Schouwburg Arnhem, 17/1.

Hier t/m 25/1; daarna in Amsterdam, toneelgroepoostpool.nl

Toeschouwers op het podium, spelers in de zaal: Azzini heeft zijn voorstelling fraai en verrassend uitgedacht.

Ooit waren ze minnaars, Markiezin de Merteuil en Vicomte de Valmont. Tot een serieuze relatie heeft dat nooit geleid. Sleur is de grootste vijand van dit duo, dat elkaar nog steeds uitdaagt tot de onwaarschijnlijkste seksueel gemotiveerde avonturen, maar nooit meer met elkaar. Totdat een van beiden tijdens dit hoge spel echt verliefd dreigt te worden op een derde. En dat kan natuurlijk absoluut niet.

Merteuil en Valmont zijn de protagonisten uit *Les Liaisons Dangereuses* (1782), de roman van de Franse schrijver Choderlos de Laclos, eind jaren tachtig bij een breder publiek bekend geworden door de verfilming met Glenn Close en John Malkovich in de hoofdrollen. Kort daarvoor baseerde de Duitse theatermaker Heiner Müller zijn toneelstuk *Kwartet* (1982) op het boek.

Müller maakte het spel van Merteuil en Valmont nog een tikje gevaarlijker, door het illustere duo óók hun slachtoffers te laten spelen; de men-

sen die voor hun verleidingskunst (soms letterlijk) gevallen zijn. Belangen en verlangens lopen door elkaar, liefde, lust, moraal, intentie, niets is meer wat het lijkt - behalve een tour de force voor de acteurs, dat staat vast.

In de nieuwe encenering van Marcus Azzini bij Toneelgroep Oostpool zijn dat Wendell Jaspers en Teun Luijkx. Zij is van meet af aan goed op dreef, beweeglijk, humorvol en sexy met een vleug tragiek. En een sterke dictie: de taalbouwwerken van Müller, ze woont erin, comfortabel. Hij is dan bij haar vergeleken een beetje een beest; weinig woorden, veel spieren, veel platte gebaren (iets waarmee zij overigens zo nu en dan ook wel weg weet).

Kijk je daar aanvankelijk wat vreemd tegenaan, gedurende de voorstelling ontstaat een bijzonder evenwicht. Azzini heeft dat fraai en verrassend uitgedacht met zijn acteurs, zoals hij dat feitelijk voor de hele voorstelling heeft gedaan. Zo spelen bijvoorbeeld in *Kwartet* ook veertig muzikanten van Het Gelders Orkest een belangrijke rol en in plaats van hun een vaste plek te geven, duiken ze steeds op verschillende plaatsen op met hun instrumenten. Azzini heeft de boel nog meer omgegooid: de toeschouwers op het podium, de spelers in de zaal. Op de balkons, in de deuropeningen, met gebruik van spiegels en projectie; niks gelikt, eerder een beetje rafelig (krijg je zo een dynamisch schouwspel).

Musici en acteurs, ze blijven autonoom, maar geven elkaar een zetje, Sjostakovitsj, Poulenc, Pärt of Bach (om maar een greep te doen uit het repertoire) benadrukken hier en daar net even het ritme van de tekst en omgekeerd. Een wisselwerking die blijft boeien tot aan de gewisse slotszene. **Karin Veraart**